

VERSLAG RAADSCOMMISSIEVERGADERING CULTUURVERANDERING

Datum: 6 april 2011
Plaats: nieuwe raadzaal
Tijd: 13.00 – 15.20 uur

Aanwezig: de heer J. Spakman (voorzitter, PvdA), de dames I.M. Jongman-Mollema (ChristenUnie), R.J.A.M. Krüders (Student en Stad), de heren W. Moes (PvdA) *tot 14.30 uur*, A. de Rooij (PvdA), M.T. Gijsbertsen (GroenLinks), R.P. Prummel (Stadspartij), E. Eikenaar (SP), H.J.M. Akkermans (D66), J. Seton (CDA), G.J. Kelder (Partij voor de Dieren)

Namens de griffie: de heren L.A.M. Aarden (interim-griffier) en W.T. Meijer (commissiegriffier)

Namens het college: mevrouw C.T. Dekker (GroenLinks), de heren J.P. Rehwinkel (burgemeester) en T. Schroor (D66)

Inspreker: de heer Gremmen

Verder aanwezig: mevrouw W. Kol (gemeentelijke Ombudsman)

Afwezig m.k.: de heer J.M. van Keulen (VVD)

Verslag: de heer J. Bosma (Notuleerservice Nederland)

A. ALGEMEEN DEEL

A.1. Opening en mededelingen

De voorzitter:

- Opent de vergadering om 13.05 uur en heet de aanwezigen hartelijk welkom.
- Feliciteert wethouder Schroor met zijn verjaardag.
- Wijst op twee extra commissievergaderingen Financiën en Veiligheid d.d. 20 april 2011, om 13.00 uur over DaFinci en om 16.30 uur over Personeel en Organisatie.

A.2. Vaststelling agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

B. INHOUDELIJK DEEL

B.1. De gemeenteraad en correspondentie / contact met burgers (notitie gemeentelijke Ombudsman februari 2010)

Dhr. Gremmen (inspreker):

- Stuurde drie jaar geleden een brief met belangrijke zakelijke inhoud aan de gemeenteraad. De gemeenteraad nam deze brief slechts ter kennisgeving aan zonder motivering.
- Wendde zich na vergeefse pogingen tot de Ombudsman, die in juli 2010 oordeelde dat de raad niet correct gehandeld had.
- Heeft sinds augustus 2010 nog geen duidelijk antwoord op de volgende vragen over het inhoudelijk afhandelen van brieven aan de raad: wat wordt de procedure; welke bestuursorganen worden ingeschakeld; wat wordt het toetsingskader; en wie is eindverantwoordelijk?
- Verbaast zich erover dat de notitie een jaar is blijven liggen.
- Hoopt dat de gemeenteraad snel knopen doorhakt om deze vorm van burgerparticipatie te verbeteren.

Dhr. Prummel (Stadspartij):

- Erkent dat de raad het niet goed heeft gedaan in dit geval.
- Meent dat de raad brieven lastig inhoudelijk kan beantwoorden door zijn interne verdeeldheid.

Dhr. De Rooij (PvdA):

- Sluit zich aan bij de bijdrage van de Stadspartij.
- Vindt dat brieven aan 'de gemeente' zo goed mogelijk moeten worden afgehandeld.
- Noemt de aanzet door de Ombudsman goed, al zullen problemen zich blijven voordoen.

Dhr. Gijsbertsen (GroenLinks):

- Sluit zich aan bij vorige sprekers.
- Accepteert dat niet alle brieven inhoudelijk kunnen worden afgehandeld, procedureel moet de afhandeling wel in orde zijn. Doorverwijzing is ook een optie.
- Stemt in met de suggesties van de Ombudsman.

Mw. Jongman (ChristenUnie):

- Begrijpt dat het onprettig is als briefschrijvers tussen wal en schip vallen.
- Wijst op de grote hoeveelheid brieven die binnenkomen. Fracties hebben ook een eigen verantwoordelijkheid.
- Steunt het voorstel van de Ombudsman afhandeling van brieven beter te structureren.

Dhr. Seton (CDA):

- Stelt dat burgers die de moed hebben de gemeente te schrijven recht hebben op een antwoord.
- Betreurt dat het nog voorkomt dat brieven 'ter kennisgeving aangenomen' worden.
- Vindt het de dure plicht van de raad bij negatieve signalen de handelwijze kritisch door te lichten en te verbeteren.

Dhr. Eikenaar (SP):

- Sluit zich aan bij eerdere sprekers.

Dhr. Akkermans (D66):

- Dankt de inspreker voor zijn volharding.
- Kan zich vinden in de voorstellen van de Ombudsman.
- Roept fracties op beantwoording van brieven zelf ook stevig op te pakken.

Dhr. Kelder (Partij voor de Dieren):

- Kan zich grotendeels vinden in de notitie van de Ombudsman.
- Pleit ervoor briefschrijvers te verzoeken niet anoniem te blijven, bij een discussie is het goed elkaar te kennen.
- Voelt zich verantwoordelijk voor dit ernstige probleem, drukte is geen afdoende excuus.

Mw. Kol (gemeentelijke Ombudsman):

- Complimenteert de inspreker met zijn aanhoudende inzet.
- Biedt de raad handvatten om beantwoording van brieven structureler op te pakken, het ontwikkelen van voorschriften is aan de raad zelf. De notitie betreft een toetsingskader voor de Ombudsman.
- Adviseert bij specifieke problemen in brieven fatsoenlijk inhoudelijk te reageren en vervolgstappen te noemen, eventueel met behulp van ambtelijke ondersteuning.

Burgemeester Rehwinkel:

- Dankt de Ombudsman voor de notitie, zorgvuldig beantwoorden van brieven is belangrijk.
- Stelt dat de inhoud van de brief van de heer Gremmen een collegebevoegdheid betrof. Dit is hem mondeling toegelicht door de griffier.
- Wijst op de doorzendplicht in de Algemene wet bestuursrecht en op de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen. De gemeente kan in gebreke gesteld worden door burgers.
- Wil de adviezen van de Ombudsman implementeren.
- Zal goed nakijken of ontvangstbevestigingen en antwoorden binnen de geldende termijnen verstuurd worden, ook bij e-mails. Koppelt de conclusies terug naar de raad.

De raadscommissie besluit de adviezen van de gemeentelijke Ombudsman over te nemen.

B.2. Rapportage van bevindingen interim-griffier (eerste bespreekconcept, definitief raadsvoorstel wordt nagezonden)

Dhr. Akkermans (D66):

- Dankt de griffier voor zijn inzet de discussie verder te brengen. De commissie sluit zich hier unaniem bij aan.
- Onderstreept dat niet alleen structuur, maar vooral houding en gedrag op strategisch niveau van belang zijn.
- Voelt voor vaker aansluiten bij andere sprekers of zelfs gezamenlijke woordvoeringen om spreektijden effectief te benutten en herhaling te voorkomen.

- Ziet het collegeprogramma en de strategische agenda tot 2035 als hoofdplicht voor de raad, al sluit dit alledaagse onderwerpen niet geheel uit.
- Pleit ervoor het audit committee ook te laten nadenken over governance en kwaliteitsmanagement.
- Mist soms een inhoudelijke relatie tussen discussies in commissie en raad.
- Experimenteert graag meer met burgerparticipatie, bijvoorbeeld in gemengde werkgroepen van politici en gespecialiseerde meedenkende burgers.

Dhr. Eikenaar (SP):

- Onderschrijft dat de raad meer aan de voorkant moet opereren en termijnen aan afspraken moet koppelen. De notitie Gijsbertsen is een goede aanvulling.
- Vindt ook dat de houding cruciaal is, raadsleden zijn geen verkapte ambtenaren. Blijvend corrigerend optreden van voorzitters bij technische vragen werkt beter dan een notitie.
- Legt de verantwoordelijkheid over wat details zijn bij fracties, al is het een glijdende schaal.
- Is niet enthousiast over een werkconferentie en hamert op strenger voorzitterschap.

Dhr. De Rooij (PvdA):

- Vindt ook dat prioritering en invulling van het raadslidmaatschap aan fracties zelf zijn.
- Ziet wel het nut van een werkconferentie om niet verder af te glijden.
- Pleit ervoor te streven naar de rol van raadsleden zoals bepaald door de wetgever, maar niet te verkramp door onvermijdelijke incidenten op te blazen.
- Is enthousiast over het griffiehoofdstuk dat duidelijke onderlinge verwachtingen bepleit van de raad in de rol van werkgever.

Dhr. Kelder (Partij voor de Dieren):

- Sluit zich aan bij de woordvoering van de PvdA.
- Ziet verbeterpunten bij burgerparticipatie.
- Wijst erop dat een technische vraag ook een breder statement kan zijn.
- Staat het college open voor een gedetailleerd uitgewerkt initiatiefvoorstel?

Dhr. Gijsbertsen (GroenLinks):

- Ziet de door de wetgever beoogde rol niet als hoogste doel, maar wel het streven naar een krachtiger en meer invloedrijke rol van de raad om wensen van burgers om te zetten in beleid.
- Noemt de onafhankelijke positie juist de kracht van de raad. Helaas bemoeit de raad zich soms met praktische uitvoering door het college, in plaats van te sturen op grote lijnen.
- Is niet tegen een werkconferentie, maar wil na vele nota's vooral daadkrachtige uitvoering van de voornemens meer op hoofdlijnen te controleren en minder technisch te vragen en te sturen.
- Vindt dat de raad zelf procedureel zijn politieke agenda moet bepalen in plaats van het niet-politieke audit committee hierin een rol te geven.

Mw. Jongman (ChristenUnie):

- Wijst op de balans tussen het alledaagse en het strategische. Is één lantaarnpaal stuk dan is dit geen politiek onderwerp. Voelen klagers zich structureel miskend of gaat het om een breder probleem, dan kan de raad wel ingrijpen.
- Ziet veel verbetermogelijkheden in het beschrijven van activiteiten en afspraken over doelen.
- Pleit ervoor de positieve lijn in programmabegrotingen door te zetten naar beleidsnota's.
- Legt een relatie met organisatieontwikkeling als het gaat om betere samenwerking en afstemming tussen redelijk autonome diensten.
- Steunt een werkconferentie, al wordt het ook tijd gewoon te gaan doen.

Dhr. Prummel (Stadspartij):

- Meent dat nieuwe raadsleden snel genoeg leren wat onnodige technische vragen zijn.
- Stelt voor controle op grote projecten vaker in kleiner en meer specialistisch verband te organiseren, zoals het audit committee dat doet met financiën.
- Wijst erop dat het gesignaleerde wantrouwen jegens het college en de instrumenten van piepsystemen en tussenrapportages door ontijdige en onjuiste informatie in het verleden zijn veroorzaakt. De extra controle-instrumenten hoeven niet altijd te blijven.
- Haalt een rapport aan van Grote Stedenbeleid, waarin Groningen wordt gekenschetst als een wethouderstad met bepalende ambtenaren en een zwakke raad.

- Ziet het bedienen van kiezers door hun grieven aan te kaarten als een belangrijke taak, zij houden uiteindelijk toezicht op de raad.
- Vindt een werkconferentie wel nuttig.

Dhr. Seton (CDA):

- Sluit zich aan bij opmerkingen dat de grotere rolvastheid van college en raad na vele nota's nu daadwerkelijk in de praktijk moet worden gebracht.
- Stelt dat de kwaliteit van aangeleverde collegestukken ook zonder tussenkomst van de griffie goed genoeg moet zijn om de controlerende rol van de raad mogelijk te maken.
- Pleit ervoor in samenspraak met de griffie verbeterpunten te prioriteren en te faseren om de kans op succes te vergroten.

Mw. Krüders (Student en Stad):

- Vindt dat de raad zijn rol meer in eigen hand moet nemen en de balans moet vinden in zijn controlerende taak – op politiek niveau en niet te diepgaand in de uitvoering.
- Stelt voor met het Gronings A4'tje te gaan werken, waarbij achtergrondinformatie digitaal beschikbaar is.
- Vindt dat het stuk goede handvatten biedt om duaal proces en politiek debat te verstevigen.
- Is tegen besprekingen van politieke punten in kleinere afvaardigingen dan de raadscommissie.

Dhr. Aarden (interim-griffier):

- Dankt de raad voor de positieve reacties en het plezierige proces.
- Noemt de strategische rol van de raad en de tactische van het college de kern van het dualisme. Die rollen vertalen zich in houding en gedrag.
- Gaat door met uitvoering van het plan van aanpak. Het is een hardnekkig en tijdrovend proces bij alle gemeenten om dualisme echt in de praktijk te brengen.
- Ziet de werkconferentie als een instrument om beelden uit te wisselen, bijvoorbeeld over wat politiek is en wat een technisch detail is. Ook de consequenties voor het plan van aanpak en benodigde competenties voor een raadslid kunnen aan de orde komen.
- Vindt ook dat de politiek zelf beoordeelt wanneer een aangekaart probleem politiek is.
- Bepleit het instellen van controlemomenten in planning, uitvoering en na resultaat, waarbij het college een actieve informatieplicht heeft.
- Wijst erop dat het audit committee de raad technisch adviseert en geen politiek orgaan is.
- Vindt dat niet vooraf, maar pas bij tegenvallende resultaten de raad zich met de uitvoering (de hoe-vraag) zou moeten bemoeien.

Burgemeester Rehwinkel:

- Dankt de griffier namens de raad en het college voor zijn inzet.
- Stelt dat college en raad elkaar kunnen versterken. Een krachtiger rol van de één hoeft juist niet ten koste te gaan van de ander.
- Pleit ervoor dat de raad hoofdlijnen uitzet, erop vertrouwend dat het college in die richting werkt en dit controleert.
- Wijst de Stadspartij erop dat de wethouders een meerderheid van de raad reflecteren.
- Ziet het initiatiefvoorstel als een krachtig en constructief instrument de oppositie mondig te maken en invloed te geven, wanneer het college volgens de oppositie zaken laat liggen.

Het nog op te stellen raadsvoorstel wordt als discussiestuk geagendeerd voor de gemeenteraad van 28 april 2011.

B.3. Stand van zaken organisatieontwikkeling en cultuurverandering (raadsvoorstel 24 maart 2011)

De voorzitter:

- Stelt voor de brief van de voorzitter d.d. 18 augustus 2010, de reactie van de griffier op het raadsvoorstel, de brief van de Professorenbuurt als casus en de presentatie van de gemeentesecretaris te betrekken bij de bespreking.

Burgemeester Rehwinkel:

- Het college heeft niet alle punten uit de bovengenoemde brief van de voorzitter meegenomen, omdat sommige zich minder lenen voor periodieke rapportage. Is bereid dit alsnog te doen in de toekomst.

De voorzitter:

- Verzoekt het college namens de commissie om inderdaad de aandachtspunten uit zijn brief in het vervolg wel mee te nemen in de periodieke rapportages.

Mw. Krüders (Student en Stad):

- Vindt het opvallend dat in de eerste fase stukken aan de raad uitvoerig aan de orde kwamen en hier vrij summier. Hoopt dat het Gronings A4'tje en terugkoppeling van de strategische agenda wel doorsijpelen in de organisatie. Voor- en achterkant moeten gekoppeld worden.
- Onderschrijft het punt van de griffier dat concrete doelen niet duidelijk worden.
- Pleit ervoor een fundamentele discussie over digitalisering te voeren voorafgaand aan invoering.
- Is tevreden over passages over burgerparticipatie.

Dhr. Kelder (Partij voor de Dieren):

- Sluit zich aan bij de vorige spreekster.
- Pleit voor een zo snel mogelijke start met digitalisering. Het kan geld besparen raadsleden met iPads te laten werken in een papierloze duurzame organisatie.

Dhr. De Rooij (PvdA):

- Vindt dat de organisatie aardig op weg is cultuurverandering tussen de oren te krijgen. Dit is vooral een verdienste van mw. Van Zierikzee van het bureau Boer en Croon.
- Betreurt het dat de raad niet op de hoogte is gesteld van beëindiging van de prettige samenwerking met Boer en Croon. Pas toen de raad het bureau uitnodigde, bleek het uit beeld te zijn.
- Is tevreden over burgerparticipatie, missers worden steeds incidenteler.

Dhr. Eikenaar (SP):

- Vindt het juist goed dat het college intern verdergaat met cultuurverandering.
- Mist resultaten en een stand van zaken in de nota.

Dhr. Seton (CDA):

- Ziet optimale dienstverlening als doel, niet als het vertrekpunt uit de ondertitel. De houding moet veranderen om optimale dienstverlening te bereiken, niet andersom.
- Mist ook de geboekte voortgang ten opzichte van de beginsituatie.
- Sluit aan bij de opmerking over Boer en Croon van de PvdA.
- Spreekt zijn vertrouwen uit in de rol van de gemeentesecretaris.
- Vindt bijna 900.000 euro wel veel geld, zeker wanneer de operatie niet geheel zou slagen.

Mw. Jongman (ChristenUnie):

- Constataert dat burgers al merken dat beter met hen gecommuniceerd wordt.
- Ziet liever daden dan woorden.
- Mist nadere onderbouwing van de financiën, bijvoorbeeld wat betreft de nog niet uitgekristalliseerde digitalisering en de interne implementatiemanager.

Dhr. Akkermans (D66):

- Noemt dienstverlening een deelaspect, het gaat ook om samenwerking met burgers.
- Viert graag de successen, bijvoorbeeld de gezamenlijke wijkaanpak van de diensten OCSW en RO/EZ. Incidenten, zoals bezwaarmakers die empathie missen, bepalen wel het beeld.
- Heeft een checklist burgerparticipatie ontwikkeld naar aanleiding van de kwestie Moesstraat.
- Vraagt zich af of het niet beter is één persoon verantwoordelijk te maken voor de kluwen van onderwerpen of de dossiers helder te verdelen.

Dhr. Prummel (Stadspartij):

- Ziet de brief van de Oosterhamrikkade als een voorbeeld waar het niet gelukt is.
- Stelt voor participerende burgers de gemeente meetbare cijfers te laten geven.
- Pleit voor een duidelijk onafhankelijke rol van de gemeente, opkomend voor de burgers.

Dhr. Gijsbertsen (GroenLinks):

- Vindt de stand van zaken lastig te beoordelen.
- Looft de positieve energie en inzet van Boer en Croon. Out-of-the-box denken is vereist.
- Vraagt of alles uitgediscussieerd is, aangezien het stuk lijkt te schakelen van de enthousiasmerende oriëntatiefase naar uitvoering.

Burgemeester Rehwinkel:

- Kan zich voorstellen dat resultaten lastig te meten en te volgen zijn.
- Besteedt met het college buitengewoon veel tijd aan dit belangrijke onderwerp. Het hele college is betrokken, de burgemeester is het eerste aanspreekpunt.
- Wijst op de duidelijk afgebakende verantwoordelijkheden: de burgemeester coördineert cultuurverandering met speciale aandacht voor de relatie tussen raad en college en burgerparticipatie; wethouder Schroor heeft organisatieontwikkeling in zijn portefeuille.
- Stelt dat de infrastructuur van mijnwijk.nl nu staat en uitgerold wordt over de wijken.
- Blijft burgerparticipatie ontwikkelen. Heeft het tweede convenant met wijkorganisaties getekend.
- Is positief over het resultaat van Boer en Croon. Het voornemen intern verder te gaan, is in het presidium meegedeeld.
- Wijst op de vele resultaten in alle lagen van de organisatie. De gemeentesecretaris is speciaal geworven op zijn ervaring met veranderprocessen.
- Noemt de bijeenkomst over het instrument social media op 13 april. De gemeente wil gebruik van social media stimuleren, denkt na over voorschriften en streeft naar een track&trace-systeem.

Wethouder Schroor:

- Complimenteert Boer en Croon, zij hebben veel losgemaakt bij de gemeente.
- Ziet aanstelling van de nieuwe gemeentesecretaris als een overgang van denken naar doen en van extern naar intern met deze nota als eerste aanzet. Het denkproces stopt daar niet mee.
- Noemt de timing en communicatie over het vertrek van Boer en Croon ongelukkig. Het college zal zijn leven procedureel beteren.
- Verklaart de 300.000 euro voorbereidingskosten voor digitalisering met de complexiteit. Digitale stukken moeten goed beveiligd, correct ondertekend en rechtsgeldig zijn. Het krediet betreft een opstartbudget om basisvoorwaarden te scheppen. Neemt de discussie over welke informatie de raad hoe wil krijgen mee, onder andere het Gronings A4'tje.
- Ziet cultuuromslag als een noodzakelijke voorwaarde voor organisatieontwikkeling.
- Kan trajecten van organisatieontwikkeling laten zien, bij cultuurverandering is het resultaat lastiger meetbaar. Staat open voor suggesties en wensen van de raad, bijvoorbeeld een benchmark of succes- en faalmomenten. Zegt een korte discussienota toe ter bespreking.

Het raadsvoorstel wordt als discussiestuk geagendeerd voor de gemeenteraad van 28 april 2011.

B.4. Zagen aan stoelpoten. Een discussienotitie over de actieve informatieplicht van college naar raad (discussienotitie CDA-fractie 6 april 2011)

Mw. Krüders (Student en Stad):

- Voegt als discussiepunt toe het tijdig informeren van de raad over kredietoverschrijdingen. Nu kan de raad vaak niet anders dan het krediet toekennen. Komt met een schriftelijke toelichting.

Burgemeester Rehwinkel:

- Stelt voor met een conceptreactie op de discussienotitie te komen.

Gezien de tijd komt de discussienotitie bovenaan de agenda van een extra commissievergadering in mei 2011.

HUISHOUELIJK DEEL

C.1. Ingekomen stukken en stukken ter kennisname

Niet van toepassing.

C.2. Vaststelling verslag d.d. 12 januari 2011

Dhr. Seton (CDA):

- Stelt voor de tweede zin van zijn bijdrage op pagina 5 te schrappen.

Het verslag wordt gewijzigd vastgesteld.

De voorzitter sluit de vergadering om 15.20 uur onder dankzegging.